



Drugi
ENERGETSKI SAMIT
u Bosni i Hercegovini



Implemented by **giz** Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

„Mjerenje i izvještavanje o energetske uštedama u FBiH pristupom od dna ka vrhu“

Elma Kapetanović



Bosna i Hercegovina, kao članica Energetske Zajednice, ima zadatak da usvoji i implementira zakonske i podzakonske akte u skladu sa EU direktivama u oblastima EE i obnovljivih izvora energije.

EU Direktive -

Ključni dokumenti iz oblasti energetske efikasnosti u okviru legislativne Evropske Zajednice /moraju biti implementirani u BiH legislativi/

Izrada **NEEAP-a** (Nacionalni plan o energetskej efikasnosti)
Krajnji rok za izradu i predaju dokumenta je **30. juni 2016. godine**

Izrada **EEAPF-a i nižih akcionih planova EE:**
sastavni dio NEEAP-a – daju obavezujuće ciljeve unutar FBIH

Izrada **zakonskih i podzakonskih akata** iz oblasti EE i OIE
na svim nivoima vlasti

Realizacija projekata za provođenje mjera EE i korištenje OIE

Pokrenute aktivnosti:

- Konačna izrada i usvajanja NEEAP-a, odnosno EEAPF-a;
- Ovim planovima će se jasno definisati mjere i programi iz polja EE sa sektorskim ciljevima uštede;
- Uspostavljena je radna grupa za izradu NEEAP BiH koju čine predstavnici MVTEO, entitetskih ministarstava i Fondova za zaštitu okoliša, uz tehničku asistenciju GIZ-a;

Uloga Fonda za zaštitu okoliša FBIH:

- Prijedlog Zakona o EE FBIH predviđa da je FZOFBIH nosilac informacionog sistema energetske efikasnosti (ISEE);
- Dio ISEE je i web platforma za potrošnju energije, **monitoring i verifikaciju ušteta (MVP)**, sa unaprijed utvrđenim pravilima i institucijama koje će redovno dostavljati podatke o EE;
- Prva aktivnost - Verifikacija ušteta energije kod krajnjih potrošača na osnovu provedenih mjera energetske efikasnosti za period 2010.-2015. godine metodom “odozdo prema gore” koristeći MVP, koja je odobrena od Energetske zajednice;
- Kreirana je metodologija koja definiše način prikupljanja podataka od institucija na svim nivoima vlasti, počevši od općinskog nivoa, preko kantonalnog do nivoa FBIH.

KORAK 1.

Upitnik/primjena mjera EE u javnim objektima za period 2010. - 2015. godine

- Cilj je prikupljanje podataka o provedenim mjerama energijske efikasnosti u javnim objektima u FBiH implementiranim kroz bilo koje projekte;
- Upitnici poslani svim nadležnim institucijama u FBiH, kantonima i općinama;
- Institucije su putem svojih službi distribuirale Upitnike prema svim korisnicima objekata

UPITNIK / PRIMJENA MJERA ENERGETSKE EFIKASNOSTI U JAVNIM OBJEKTIMA IZ NADLEŽNOSTI _____ ZA PERIOD 2010 - 2015	
Naziv objekta:	
Tip objekta: *unesi broj u prazno polje	
1. Zgrade namijenjene za obavljanje javnih administrativnih poslova vlasti, uprave i lokalne samouprave i poslovne zgrade	
2. Zgrade namijenjene obrazovanju i kulturi	
3. Zgrade namijenjene zdravstvu i socijalnoj zaštiti	
4. Zgrade namijenjene turizmu i ugostiteljstvu	
5. Zgrade namijenjene za sport i rekreaciju	
6. Zgrade namijenjene za trgovinu i uslužne djelatnosti	
7. Ostale nestambene zgrade mješovite namjene i zgrade druge namjene koje troše energiju	
8. Residencijalni i vladambeni objekti	
Adresa:	
Implementirane mjere energetske efikasnosti: *unesi broj u prazno polje (npr. M6, M12...)	
M1. Obnova omotača (fasade) i sistema grijanja u postojećim zgradama	Ova mjera podrazumijeva kompletnu zamjenu sistema grijanja i obnovu fasade objekta sa ugradnjom nove vanjske stolarije. Kao rezultat aktivnosti pojavljuju se smanjenje specifične toplotne potrebe zgrade.
M2. Obnova toplotne izolacije na određenim dijelovima omotača (fasade) zgrade	Ova mjera podrazumijeva isključivo ugradnju toplotne izolacije na vanjskom omotaču zgrade. Mjere mogu biti na pojedinačnim elementima omotača (krov, pod, zidovi, prozori) ili kao njihova kombinacija.
M3. Uvođenje građevinske regulative za nove zgrade u uslužnom i stambenom sektoru	Potrebno je navesti zgrade za koje je općina/kanton izdala upotrebne dozvole, a za projektovanje kojih je korištena normativa iz toplotne zaštite objekata. Ovo se odnosi kako na stambene zgrade tako i na zgrade javnog i uslužnog sektora.
M4. Zamjena opreme za grijanje u postojećim zgradama	Ova mjera predstavlja zamjenu opreme za grijanje novim sistemima sa poboljšanim stepenom korisnog dejstva. U zamjenu opreme za grijanje spada instalacija novog kotla sa pratećom opremom, ili zamjena distribuiranih toplotovodnih cijevi, te zamjena grijnih tijela (radijatori) ili kombinacije pomenutih.
M5. Priključak nove ili postojeće zgrade na sistem daljinskog grijanja	Ova mjera podrazumijeva priključivanje zgrade na sistem daljinskog grijanja, odnosno gradnju toplana.
M6. Kotleve na biomasu	Ova mjera podrazumijeva zamjenu starih kotlova na fosilna goriva kotlova na biomasu, a obuhvata kotlove na pelet, sjekču i ogrjevno drvo.
M7. Toplotne pumpe	Ova mjera podrazumijeva ugradnju toplotnih pumpi kao izvor topline u sistemu grijanja u zgradi. Obuhvata se sve vrste toplotnih pumpi: vazduh-voda, voda-voda ili fito-voda.
M8. Zamjena ili ugradnja nove opreme za pripremu potrošne tople vode	Ova mjera podrazumijeva zamjenu ili ugradnju nove opreme za pripremu potrošne tople vode u zgradi. Oprema može biti odvojena od sistema grijanja, ali i njegov sastavni dio.
M9. Ugradnja ili zamjena (split) klima sistema (snage manje od 12 kW)	Ova mjera podrazumijeva ugradnju ili zamjenu (split) klima sistema snage manje od 12 kW. Split sistem je izvedba klima uređaja koje se sastoje od dva osnovna dijela, vanjske i unutrašnje jedinice. Vanjska jedinica se montira na vanjsku fasadu zgrade dok se unutrašnja postavlja u prostoriji.
M10. Ugradnja solarnih sistema za pripremu potrošne tople vode	Ova mjera podrazumijeva ugradnju solarnih panela i prateće opreme za pripremu potrošne tople vode na nivou pojedinačne zgrade. Mjera se odnosi isključivo na pripremu potrošne tople vode, ne na ugradnju fotovoltaičnih panela.
M13. Zamjena, poboljšanje ili ugradnja novih sistema rasvjete ili njihovih komponenti	Ova mjera podrazumijeva zamjenu ili ugradnju novih rasvjetnih tijela na nivou pojedinačne zgrade. Ovdje je objelovio riječi o zamjeni starih rasvjetnih tijela (Zarolja sa žarnom nit, fluorescentna TL žarulja, žarne žarulje) sa efikasnijim (fluorescentna T5, natrijeve žarulje, led).
M14. Zamjena ili nabavka nove uređbe opreme	Ova mjera podrazumijeva zamjenu postojećih uređbe opreme novom energetski efikasnijom opremom. Uglavnom, ovdje se radi o zamjeni računarske opreme (računari, ekrani, ostatak IT jedinica...).
M15. Zamjena ili instalacija novih sistema jone rasvjete	Potrebno je navesti projekte zamjene ili instalacije sistema jone rasvjete koji su se realizovali na području opštine.
M16. Energetski pregledi	Ova mjera se odnosi na ostvarivanje uvida u potrošnju energije putem provedenih energetskih pregleda. Potrebno je navesti zgrade za koje je urađen energetski pregled i predložene mjere za smanjenje potrošnje. Energetski pregledi mogu biti urađeni u okviru vlastite procedure energetske certifikacije zgrada, ali i u okviru pripreme projekata za finansiranje od strane različitih programi podrške.
Vrijeme izvođenja radova:	
Kontakt osoba:	
Telefon:	
Email:	

UPITNIK / PRIMJENA MJERA ENERGETSKE EFIKASNOSTI U JAVNIM OBJEKTIMA IZ KANTONALNE NADLEŽNOSTI PERIOD 2010 - 2015	
Naziv objekta:	
Tip objekta: *unesi broj u prazno polje	
1. Zgrade namijenjene za obavljanje javnih administrativnih poslova vlasti, uprave i lokalne samouprave i poslovne zgrade	
2. Zgrade namijenjene obrazovanju i kulturi	
3. Zgrade namijenjene zdravstvu i socijalnoj zaštiti	
4. Zgrade namijenjene turizmu i ugostiteljstvu	
5. Zgrade namijenjene za sport i rekreaciju	
6. Zgrade namijenjene za trgovinu i uslužne djelatnosti	
7. Ostale nestambene zgrade mješovite namjene i zgrade druge namjene koje troše energiju	
Adresa:	
Implementirane mjere energetske efikasnosti: *unesi broj u prazno polje (npr. M6, M12...)	
M1. Obnova omotača (fasade) i sistema grijanja u postojećim zgradama	Ova mjera podrazumijeva kompletnu zamjenu sistema grijanja i obnovu fasade objekta sa ugradnjom nove vanjske stolarije. Kao rezultat aktivnosti pojavljuju se smanjenje specifične toplotne potrebe zgrade.
M2. Obnova toplotne izolacije na određenim dijelovima omotača (fasade) zgrade	Ova mjera podrazumijeva isključivo ugradnju toplotne izolacije na vanjskom omotaču zgrade. Mjere mogu biti na pojedinačnim elementima omotača (krov, pod, zidovi, prozori) ili kao njihova kombinacija.
M3. Uvođenje građevinske regulative za nove zgrade u uslužnom i stambenom sektoru	Potrebno je navesti zgrade za koje je općina/kanton izdala dozvole, a za projektovanje kojih je korištena normativa iz toplotne zaštite objekata. Ovo se odnosi kako na stambene zgrade tako i na zgrade javnog i uslužnog sektora.
M4. Zamjena opreme za grijanje u postojećim zgradama	Ova mjera predstavlja zamjenu opreme za grijanje novim sistemima sa poboljšanim stepenom korisnog dejstva. U zamjenu opreme za grijanje

KORAK 2.

Lista dostavljenih upitnika

Kontinuirani unos dostavljenih podataka i priprema za naredne korake

	Naziv ustanove	Tip objekta	Mjera EE	Adresa	Općina	Kanton	Vrijeme izvođenja radova	Kontakt osoba	Broj	mail	UŠTEDE KWh	UŠTEDE KM
1	XXXXXXXXXX	2	M5 M16	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXX	XXXXXXXX	2010.GODINA	XXXXXXXXXX	XXXXXX	XXXXXXXXXXXX		
2	XXXXXXXXXX	1	M1 M3 M4 M6 M8 M9 M13	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXX	XXXXXXXX	2015.godina	XXXXXXXXXX	XXXXXX	XXXXXXXXXXXX		
3	XXXXXXXXXX	1	M3 M4 M6 M9 M13	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXX	XXXXXXXX	2008-2012.godina	XXXXXXXXXX	XXXXXX	XXXXXXXXXXXX		
4	XXXXXXXXXX	1	M2 M9	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XXXXXXXX	XXXXXXXX	2010-2013. godina	XXXXXXXXXX	XXXXXX	XXXXXXXXXXXX		
5		3	M2 M4 M13 M16				2010-2015.godina					
6		2	M2 M4 M13 M16				2010-2015.godina					
7		2	M2 M4				2010; 2012-2015.godina					
8		2	M2 M4 M13 M16				2010-2015.godina					
9		1	M1 M2				2005.godina					

NAREDNI KORACI

Novi Upitnici koji će obezbijediti detaljnije podatke o provedenim mjerama, unos u MVP i konačni proračun ušteda

Aktivnosti Fonda za zaštitu okoliša FBiH u oblasti EE

Javni konkurs Fonda

Prema članu 27. Zakona o Fondu, sredstva Fonda se korisnicima sredstava dodjeljuju putem zajmova, pozajmica, subvencija, jamstava, darovanja (donacija), isključivo putem **Javnih poziva**.

Fond za zaštitu okoliša FBiH raspisuje Javni konkurs za dodjelu sredstava za projekte i programe iz oblasti zaštite okoliša i energetske efikasnosti najmanje jednom godišnje.

U periodu od 2010. do aprila 2016. godine raspisano **8 javnih poziva**. U toku je evaluacija prijavljenih projekata po JP iz 2016. godine.

GED Projekat

U saradnji sa UNDP-om realizuje se Program pod nazivom „Green Economic Development – GED“ koji je sa svim svojim aktivnostima usko posvećen sistemskoj uspostavi politike EE u Federaciji u smislu da se na temelju baze podataka sa egzaktnim podacima vrši prioritiziranje za provođenje mjera EE.

Isti se provodi već treću godinu i do sada bilježi značajne rezultate.

Od 2015. godine Projekat je finansijski podržan i od strane Švedske vlade.

Saradnja sa GIZ-om

Projektna saradnja sa GIZ-om posvećena je kreiranju politika energetske efikasnosti, razvoju strateških planova, te uspostavi informacionog sistema EE u BiH/FBiH/RS.

Prijedlog Zakona o EE predviđa značajan angažman i nižih nivoa vlasti, gdje se putem GIZ-a u saradnji sa Fondom i nadležnim Federalnim ministarstvima svim kantonima nudi tehnička asistencija kako bi se što lakše pripremili za nadolazeće obaveze koje Zakon predviđa, kroz aktivnost „Kantonalne platforme“.

Revolving fond

RF nudi zajmove za ulaganja u poboljšanje EE, gdje se rezultat uštede energije koristi za otplatu zajma. Budući da je Fond neprofitna organizacija moći će da ponudi finansiranje sa nižim kamatnim stopama i rokom otplate do 7 godina. Revolving fond za projekte EE uspostavljen je unutar Fonda za zaštitu okoliša FBiH u sklopu aktivnosti GED projekta (izrađeni interni pravilnici i metodologija evaluacije projekata uz tehničku asistenciju UNDP-a, te potpisan ugovor sa bankom). U toku 2016. godine očekuje se raspisivanje prvog JP za dodjelu sredstava Fonda putem revolving fonda za projekte EE.

Hvala na pažnji!

Elma Kapetanović

Hamdije Čemerlića 39A

71 000 Sarajevo

Federacija Bosne i Hercegovine

Bosna i Hercegovina

Tel./Phone: +387 (0)33 723 680

Fax.: +387 (0)33 723 688

E-mail: elma.kapetanovic@fzofbih.org.ba